

EDUSKUNNAN
PERUSTUSLAKIVALIOKUNTA

Helsingissä

1 päivänä helmikuuta 1993

Lausunto n:o 38

Valtiovarainvaliokunnalle

Eduskunta on lähettäessään 27 päivänä tammikuuta 1993 hallituksen esitykset n:o 375 vuoden 1993 lisätalousarvioksi ja n:o 376 lisävaltuuksien antamisesta valtioneuvostolle lainanottoon vuoden 1993 aikana valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi samalla määrännyt, että perustuslakivaliokunnan on annettava niistä lausuntonsa valtiovarainvaliokunnalle.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina hallitusneuvos Pekka Laajanen valtiovarainministeriöstä, ylijohdaja Jorma Aranko pankkitarkastusvirastosta, professori Mikael Hidén ja professori Kaarlo Tuori.

Käsiteltyään asian valtiosääntöoikeudelliselta kannalta perustuslakivaliokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Hallituksen esitykset

Hallituksen lisätalousarvioesityksessä ehdotetaan momentille 28.87.51 pankkitoiminnan tukemiseen myönnettäväksi 15 miljardin markan määräraha sekä oikeutettavaksi valtioneuvosto antamaan omavelkaisia takauksia pankkien vakuusrahastojen lainoille ja talletuspankkien oman pääoman ehtoiselle varainhankinnalle. Takausten määrä saa olla 5 miljardia markkaa tai yhdessä momentilta myönnetyn muun tuen kanssa enintään 20 miljardia markkaa. Talousarvion tasapainottamiseksi tarvittavia lainanottovaltuuksia koskevan esityksen mukaan nettolainanottoa lisätään 15 miljardilla markalla yhteensä 62,7 miljardiin markkaan.

Valiokunnan kannanotot

Hallitusmuodon 69 §:n 3 momentin mukaan lisätalousarvioesitys annetaan, jos talousarvion muuttamiseen on välttämätöntä tarvetta. Tämä vuonna 1991 sanonnaltaan uusittu säännös vastaa entistä. Välttämättöminä voidaan valiokun-

nan aiemman käytännön mukaisesti (PeVL 7/1985 vp) pitää yleensä sellaisia talousarvion muutoksia, joiden päättämisen siirtäminen seuraavan varainhoitovuoden talousarvion yhteyteen voisi aiheuttaa merkittäviä haittoja kansantai valtionaloudelle taikka yhteiskunnan normaaleille toiminnoille.

Nyt käsiteltävinä olevien esitysten perusteluihin sekä hallituksen esityksessä n:o 364 laiksi valtion vakuusrahastosta annetun lain muuttamisesta esitettyyn nojautuen valiokunta katsoo, että talousarvion muuttaminen hallituksen esittämällä tavalla on tarkoituksensa puolesta siten välttämätöntä kuin hallitusmuodon 69 §:n 3 momentissa on tarkoitettu, koska esityksessä n:o 364 ehdotettu, pankkitoiminnan tukemista koskeva laki hyväksyttiin eduskunnassa lepäämään yli vaalien. Välttämättömyys-kriteerin kannalta on merkittävää lisäksi, että esityksessä n:o 375 todetun ja valiokunnan tältä osin saaman täydentävän selvityksen mukaan määräraha on mitoitettu vastaamaan sitä, mitä pankkien tukemiseen arvioidaan tarvittavan varainhoitovuoden aikana.

Hallitusmuodon 64 §:n 1 momentin mukaan valtion lainanoton tulee perustua eduskunnan suostumukseen, josta ilmenee uuden lainanoton tai valtionvelan enimmäismäärä. Esityksen n:o 376 mukaan valtion nettolainanoton eli uuden valtionvelan enimmäismäärä on 62,7 miljardia markkaa. Tähän nettomääräisesti ilmaistuun valtion lainanoton yleiseen rajoitukseen liittyy kaksi alarajoitusta: Uusien pitkäaikaisten lainojen enimmäismäärä olisi 70 miljardia markkaa, ja lyhytaikaisen velan määrä saisi olla vuoden lopussa 20 miljardia markkaa.

Eduskunnan suostumuksen antaminen koko valtionvelan enimmäismäärälle (62,7 mrd markkaa) on jo yksin riittävää hallitusmuodon 64 §:n 1 momentin vaatimusten noudattamiseksi.

Myös valtioneuvoston esityksen n:o 375 on valtiosääntöoikeudellisesti ongelmaton.

Perustuslakivaliokunnan mielestä valtiovarainvaliokunnan tulisi kiinnittää mietinnössään huomiota sellaisiin seikkoihin, joita eduskunnassa (TaVM 58/1992 vp ja PeVL 37/1992 vp) ilmaistiin hallituksen esitystä n:o 364 käsiteltäessä, ja arvioida, millaista lainsäädäntöä tarvitaan valtioneuvoston huolehtiessa nyt lisätalousarvion perusteella pankkien tukemisesta.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Zyskowicz, jäsenet Kaarilahti, Kekkonen, Koskinen, J. Lep-

Edellä esitetyn perusteella perustuslakivaliokunta esittää kunnioittavasti,

että valtiovarainvaliokunta ottaisi tässä lausunnossa mainitun huomioon asiaa valmistellessaan.

pänen, Nikula, Varpasuo, Vistbacka, Vähänäkki ja Väistö sekä varajäsenet Helle (osittain), Komi, Saastamoinen ja Viljanen.
